„ЗАСТАВА“ излази редовно: **средом, петком и недељом** на целом табаку, **уториком** на по табака.

Цена је за Аустро-Угарску:
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
Србију:
на четврт год. 8 дин., на по год. 16 дин.

Народни бројеви од петка, нарочито за шире народне кругове уређени, могу засебно да се претплате, а цена им је:
на 1 месец . . . . . 25 нов.
на четврт године . . . . . 75 нов.

ЗАСТАВА.

За **ОГЛАСЕ** плаћа се од сваке врсте 6 нов. оваких ситних слова, а за жиг се плаћа 30 новч. сваки пут.
За „Присслано“ плаћа се 20 н. од врсте.

ДОПИСИ шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ.“

Уредништво и администрација „Заставе„ налази се у кући г. Ст. Јефтића, главна улица.

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСЕ не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 новч.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

БРОЈ 19. У НОВОМ САДУ У СРЕДУ 5. ФЕБРУАРА 1897. **ГОДИНА XXXII.**

БАЛКАН.

Ни силне пролонгације, које је суревњивост европских велесила до данас давала животу *Турске* изгледа да више не могу помоћи пропалој царевини. Сигурни знаци неизбежне пропасти појављују се у Турској све чешће; она је потпуно изгубила способност да живи у Европи, а што је до сад вештачки живела има да захвали једино завидљивости и бојазни европских велесила, које су воледе и волију одржавати на једном свом делу парче најцрње Азије, него пружити праву руку помоћи европским народима турске царевине, а све то због тога, што је претило питање: *Ко да буде наследник Турске, ко да буде господар Цариграда, господар истока Европе.*

Но природни закони не познају вештину лекарску, не знају за препреденост дипломатску. Ако се вештином оном и препреденошћу овом и може дотерати до некле, може спречити привремено извршење природних закона, суштину њихову изменити не може се.

Европски лекари *Турске* осећају да наступа у развоју час, када ће морати дићи руке са њега и рећи: Све је узалуд, крај наступити мора, неумитни закон природе побеђује вештину нашу.

И заиста, да није било те силом помоћи, *Турска* се у Европи одржати до данас могла не би, јер развиће њено није ишло за тим да је учини згодним делом Европе, да је изгради и истеше онако, како би згодно пристала у оном месту где је бујном снагом својом урила се у тело Европе. Но сада није време испитивати узрок трагедије Турске — тога ћемо се и оставити, него да видимо шта чека Европу, пропашћу Турске?

Није сигурно да ће устанак на *Криту* и „препаћено“ мешање *Грчке* изазвати општи рат, коме би крај био: престанак владе турске у Европи, али је више него сигурно, да *за леђи Грчке стоји једна од велесила Европе.* Та могућност пак истиче тврдњу да „неко“ мисли е је време почети расправу о деоби Турске, јер силом хоће ово да изазове.

По свима знацима тај неко је *Енглеска* јер је могућност само та да за леђима Грчке она стоји; а да би Грчкој радо у случају озбиљних сукоба дошла и помоћ *Француске*, то се може судити по симпатичним поздравима *француског* јавног мњења.

Тако изгледа ствар балканског питања у овај мах, али је уједно и јасно да друге велесиле поглавито *Русија и Аустро-Угарска, па и Немачка* још нису за то да се покрене коначно решавање Балкана.

И питање је сад: хоће ли ови последњи моћи свој уплив толико у дело спровести да још за које време задрже ово решавање? Изгледа да хоће, јер ће *Енглеска и Француска* из својих рачуна радије се повући, него се силом уплести у рат европски, јер је јасно да ни Русија ни друге велесиле не би пустиле *Енглеску и Француску* да саме раде.

Бар *аустро угарска* дипломација, није никако рада да се под оваковим приликама почне решавање балканског питања, а није томе рада из чиста узрока: *што она данас горе стоји на Балкану, него икад до сад.*

Политичке струје у *Србији и Бугарској* не теку данас у воде аустријске, а у *окупираним покрајинама* огорчење на *Аустро-Угарску* достигло је свој врхунац. Под тим пак приликама почети коначно решавање балканског питања било би полак изгубљено за Аустро-Угарску.

Због тога се и подиже њена дипломација толико за одржавање „status quo“, но хоће ли јој то поћи за руком и хоће ли се за њу икада појавити згоднија прилика на Балкану, то је питање — а свакако да неће, јер се она на Балкану потпуно изиграла.

* *

ДОГАЂАЈИ НА КРИТУ.

У супрот томе, што се са свију страна Европе јављало, да велике силе неће допустити, да грчка флотила дође до Крита, она је ипак тамо допловила, па је шта више већ и топовима одбијала приближење турских бродова ка Криту. Са свију страна се јавља о неком општем споразуму великих сила у ствари акције грчке државе, а овамо се још до овога часа не зна ништа, шта је и како је наређено од стране тих „споразумних“ великих сила, јер док грчка флотила брани турским бродови, за које се у први мах говорило, да не ће ни ићи ка Криту — приближење овоме, дотле грчки устаници охрабрени грчком флотилом, ревносно бомбардују Канеју, коју су већ скоро са свим разорили.

Одушевљење у Грчкој све се више увећава и шири по земљи. Из Атине све нове и нове чете одлазе на Крит, праћени радосним усклицима народа.

О Турцима пак не знају извештачи да јаве што друго, до ли, да у редовима њиховим влада *највећа деморализација* док турска влада са скрштеним рукама гледа догађаје на Криту.

Према приликама дакле, које постоје на Криту, судећи, изгледа, да ће Крит са одобрењем великих сила, по свој прилици припасти Грчкој.

Вести, које стигоше у последњим часовима ове су:

Из *Атине* јављају, да су скупљене чете у Грчкој под заповедништвом једног пуковника, а наследник престола грчког испратио је војнике ка Криту, овим речма:

„Војници! Не заборавите, да се тамо, куда идете, владате достојно грчких бораца.

Затим их је одвео до станице. Силан свет је испратио војнике, вичући да *живи Крит, војска и краљевска породица.*

У часу, кад су грчки бродови хтели да се крену, поздравили су грчке војнике, војници са енглеске лађе „Нила“ и војници са талијанског брода „Стромболи“ са узвиком: *„Ура!“* Грчки војници су исто тако отпоздравили.

Јуче, у понедељак, устаници жестоком ватром су напали варош Канеју. Нападнути Мухамедовци покушали су да учине јуриш напоље. *Развио се ужасан бој, који је целу ноћ трајао.* Турци су однели собом четири топа.

Крићани Грци, који су били у грчкој војсци, напустили су ову изјавивши, да хоће да се боре за *слободу своје браће.*

Грчки неки листови јављају, да грчке чете нису намерне да нападају Мухамедовце на Криту, него су само ради, да мир успоставе и да обране Хришћане без разлике.

Из *Цариграда* јављају, да су хришћански устаници јуче, у понедељак, око 4 сах. после подне напали на *Халепу,* коју су бранили турске чете и башибозуци.

Грчки торпедни бродови непрестано круже крај обале критске, да би спречили искрцавање турских чета.

Енглески заповедник добио је заповест, да спречи судар између грчких и турских лађа, које се налазе пред Критом.

Из *Беча* јављају, да су цариградски посланици великих сила усвојили предлог Енглеске, *да поморска војска великих сила заузме Канеју, Хераклеон и Решимио,* да се грчка флотила удали од критских вода — најзад, да се турске чете не шиљу.

Аустро угарски заповедник је већ добио заповест, да у том смислу посредује. Овим се хоће да спречи грчка акција, па ма и насилно.

И ако се силе још нису потпуно споразумеле, шта се ради, ипак се још нада, да ће то скорим учинити.

Догађаји у најближој будућности, показаће, ко је упутио Грчку ка Криту, јер да сама није из своје главе измислила да тамо иде, то је више него извесно, и ко ће и како ће сад да врати Грчку флотилу са њенога пута и у опће како ће цела ова трка да се сврши. Свакако је извесно, да овако дуго трајати не може.

НАРОДНИ СУД
о
ЕПИСКОПУ ГАВРИЛУ ЗМЕЈАНОВИЋУ.

На народном збору, коме је присуствовало преко 1200 вршачких Срба, донесено је ово решење:

Обзиром на то, да је епископ Гаврил Змејановић у цркви са амвона вел. жупана г. Етем. Палфија приликом његове инсталације поздравио, што је противно духу и канонима наше цркве, јер исти вел. жупан није ни *свешска* а ни *црквена* крунисана глава, шта више исти је као посланик гласао и радио, да се црквене реформе у нашој домовини уведу, те се тако он ни као иноверац, а још мање као отворен противник наше цркве у цркви поздравити није могао, а ко тако интересе наше цркве запушта и запоставља, том се с правом сме рећи, да је своју званичну дужност према својој цркви пренебрегао и тиме своју заклетву погазио;

обзиром на те, да је приликом алибунарске стогодишње прославе епископ Змејановић својим сервилним понашањем према солгабирову тамошњем, свој високи положај и углед понизио и тако доказао, да није дорастао за тако високо место, какво сад заузима;

обзиром на то, да је епископ Змејановић приликом хиљадугодишње прославе на

ПОДЛИСТАК

ДИ БОА-РАЈМОНД.

Пети дан католичког Божића прошасте године сарањен је на француском гробљу у Берлину, и то с таковим почастима и свечаним начином, какве Берлин до скора није видио, Др Емил Хајнрих ди Боа-Рајмонд, дугогодишњи професор физиологије на берлинском свеучилишту.

Не само да се је тога дана слегао цвет немачке интелигенције у физиолошки завод, да ода последњу почаст томе реткоме научењаку, него сва европска научна друштва, и то у виду својих изасланика или послатих венаца, била су заступљена у тој дворани, у којој је држао још пре две-три недеље ди Боа своја чувена предавања.

Над отвореним гробом таког једног еминентног научењака и титана физиолошког знања, с тужним срцем пита свако: зар та неустрашима смрт мора да тражи своју жртву и у таким редовима; зашто не обилази те мудре људе, који посвећују читав свој век човечанству — та зар и они морају да одлазе краљу Орису! — Али живот има границу а како знамо из светог писма — „траје седамдесет а ако је дужи, оно су онда осамдесет година.“

Ди Боа-Рајмонд, чије ће име забележено бити са знатним словима у историји природних наука, изашао је из школе чувеног Јована Мирела

Овај последњи, предавао је у првој четврти овога столећа физиологију на берлинском универзитету и то, учећи, да тако зване „животне снаге“ — а то је старо физиолошко мишљење — нема у човеку, него, да се наш живот даје разјаснити само с познатим законима физике и хемије.

Многи, који су слушали Мирела, који је научно доказивао „да је са свим немогуће, да има животне снаге, јер тада би човек значио решење „perpetuum mobil-a,““ а осим тога, упозорени од истог научењака, да је већем крајње време, да проведе и у физиологији нов дух, те да се стара мишљења замену с модерним опитима, многи, као што рекох, трудили су се, да унесу више светлости у разна нејасна физиолошка питања.

И ако су, на жалост већем преминули: Новак, Траубе, Грефе, Хелмхолц и други, доста учинили за модерну физиологију, те ће се њихова имена још дуго спомињати у тој лепој науци, то, ни један до данас није извео тако маркантно и деликатно своје опите као потомак славни хугенота. Ди Боа-Рајмонд ово „Ignorabimus“ — „Никад ни до века нећемо то дознати“ —, тај производ његовог тридесет и три годишњег тешког и мучног научног рада, одјекнуо је целим светом као резултат праве истине! Силни нападаји, од стручњака као и полутана на научном пољу, а с друге стране пак, усклици неописаног допадања, који су стизали Ди Боа Рајмонд-у, те му изражавали своје симпатије — све то није ни најмање збунило оца новог физиолошког правца, јер он је и даље, све до своје смрти, остао веран својим назорима.

Заиста, за научењака нема веће сласти, него кад доживи да и његови најжешћи противници накнадно одобравају његово становиште. Ди Боа био је срећан и у томе погледу, јер последњих година приметило се је, да његово научно мишљење осваја све већи и већи терен.

Ма да и дан данас има таких људи, који тврде да је наука банкротирала, јер не могу да дознаду оно што су ради, те тако далеко иду, да чак употребљују у своју корист и „Ignorabimus“, то можемо тима одговорити једном за свагда, да се модерна наука поноси с том Ди Боа-Рајмондовом изреком, и сваки онај, који обратно тумачи радове тога физиолога, тај је на кривом путу и не разуме праву вредност научног испитивања.

Сваки, који је мало дубље завирио у радове великих научењака, могао се је осведочити, да они непрекидно раде на томе, да савладају све природне непријатеље, који стају на пут човечијем животу и напретку; и док војници бране с најмодернијим оружјем нашу земљу од спољашњих непријатеља, то научењаци, а особито пак природословци у свези са техничарима, бране човечанство од куд и камо опаснијих непријатеља, те не дају, да човек подлегне природи.

И Ди Боа радио је од своје младости у том правцу, а то је још пре његовог ступања (1839) у физиолошки лабораторијум професора Мирела, под чијим је упутством почео радити око решења електро-физиолошког проблема.

Пре тога штудирао је Ди Боа теологију. А када му та наука није дала позитивног одговора на разна на њу управљена питања, упише се Ди Боа као слушалац филозофије, надајући се да ће га шпекулативна филозофија задовољити у сваком погледу. Али, ни овде не нађе Ди Боа унутрашње задовољство, јер његов изванредно еластичан дух жудио је, да савлада и друге гране човечијег знања. С тога оде он у Бон на Рајни, где је на тамошњем чувеном универзитету вредно учио геологију и природне науке, уверен, да ће помоћу њих дознати законе, који владају у природи, а на посе у физиологији.

И заиста, с тима модерним наукама постигао је Ди Боа своје највеће триумфе, што је донекле и доказ, да наша научна испитивања данас иду правцем, који води правој истини!

Од радова ди Боа-Рајмондових — неки сматрају се као темељ, јер на њих дозидане су до сада већ многе физиолошке истине — спомињемо најпре његове опите у погледу физиологије мускула и нерва. Око тих дивних опита провео је Ди Боа више од педесет година, и „с године у годину били су“ — тако вели он сам — „само жабе и мултипликатори“ његов свет.

Радове тога научењака овде анализирати не могуће је, јер простор овога листа не дозвољава то; али летимично споменућемо, да су Ди Боа-Рајмондови: „Радови о испитивању електрицитета код животиња“ од велике научне вредности, а њихов опис, у најширем смислу речи, класичан је!

Многи научни радови тога берлинскога професора физиологије изишли су у разним немачким,

једнострано захтевање држав. шк. надзорника Шебесте дао извештај, на темељу којег су срп. вероиспов. школе оптужене биле и који му он није смео дати, већ је требао захтев реченог надзорника одбити и упутити га, да надлежним путем себи обавештај набави, а не као српски владика и председник епархијске школске власти по наше школе убитачан и неповољан извештај дати;

обзиром на то, да је епископ Змејановић у томе држ. надзорнику датом извештају *злонамерно* без саслушања, оптужио школски одбор, да се исти његовим налозима одазвати није хтео. гледе одржања светковине и истицања мађарских застава, а тај извештај његов узео је држ надзорник за основу, којом је оптужио наше вероисповедне школе и њезине органе као непатриотичне и нелојалне, те је председништво вароши Вршца са тог јединог разлога одрекло даље издржавање наших школа из варошких извора;

обзиром на то, да је речени епископ оног истог дана, када је држ. шк. надзорник у управном одбору вароши Вршца поднео предлог, да се нашим школама обустави даље издржавање, како реченог надзорника школског тако исто више чланова тог управног одбора, који су гласали против наших школа. у Месићу частио и угостио, што доказује, како је њему мало стало до јавног интереса наших тековина, већ да му више његов личан рачун у прилог иде, а то је један доказ више, да народ српски у њему не може више имати вере, да ће он наше светиње и тековине чувати и од зла бранити, те да се чување наших автон. тековина некоме другом морају поверити;

обзиром на то, да је епископ Змејановић црквену скупштину и одбор вршачки без истраге и законитог прописа под утицајем туђих уплива подигао и заступство поставио, чиме се ни најмање није обзирао на то, што је 120 ни кривих ни дужних скупштинара до срца увредио, а то је доказ, да му иста скупштина за то није у вољи, што су у њој сасвим независни и родољубиви Срби, који се не дају употребити за његове противу српске смерове а и обзиром на то, што су досадашња заступства много стала нашу црквену општину, те за то нема она никаква поверења ни у садањем заступству;

обзиром на то, што је епископ Змејановић приликом избора посланика за угарски сабор јавно кортешовао за поједине за кандидате, који су за цркв. реформе гласали, па и самом подручном свештенству налог издао, да за исте ради, који рад не само што му најстрожије канони забрањују, већ и што је тиме оборио како углед и достојанство епископско, тако и нашег свештенства, а цркву своју врзиним колом начинио;

обзиром на то, да епископ Змејановић своју јавно дату реч небројено пута није одржао, а тиме дао повода, да се у народу пољуља вера у његово свештенство па и у саму цркву, која такве архипастире има:

обзиром на то, да се епископ Змејановић према јавној штампи и њезиним представницима, као и према многим угледним људима у народу непристојним изразима служи, што никако једном епископу не доликује;

обзиром на то, да епископ Змејановић, мимо наређења епарх. власти своју власт злоупотребљује, као што се то задржавањем утока г. Ђуре Цвејића управљен на Саборски Одбор у Ср. Карловцима у ствари вршачке црквн. општине, видело;

обзиром на то, што епископ Змејановић наше автономне законе гази, јер себи присваја она права, која му не припадају а то све у цели, да оне, који му сметају, може гонити, као што то суспензија нашег врсног г. протопресвитера А. Стојадиновића и пароха Малушева сведочи;

обзиром на то, да епископ Змејановић ускос нашој автономији на мађарском језику, који он ни не зна, званичи и тако кардинално право наше автономије у силу Бога вређа, шта више својим потчињеним свештеницима одобрава, кад се у цркви нецрквене песме на мађарском језику певају (као на пр. у Кајтасову);

обзиром на то, да је епископ Змејановић за минулу годину дана у нашој општини такав хаос створио, каквог до сад нико запамтио није и обзиром на то, што је уништио наш грађански мир и уназадио народни живот, то према свему мало час реченом, овај збор ову

резолуцију

доноси:

1. *Овај збор једнодушно осуђује досадњи рад епископа Гаврила Змејановића те му за то своје највеће негодовање и неповерење изриче.*

2. *Овај збор једнодужно закључује, да се против епископа Гаврила Змејановића на надлежним местима због гажења авт. закона и недостојног држања његова оптужбе поднесу.*

3. За извршење горњег закључка бира се један одбор, коме је дужност, да оптужбе против епископа Змејановића сачини, и од васколиког грађанства потписати даде и за тим приуготови, да се исте оптужбе једном великом депутацијом на надлежном месту поднесу.

4. Опуномоћава се исти одбор, да у овом правцу по целој епархији вршачкој што живљу агитацију развије.

5. Умољавају се уредништва наших независних листова, да ову резолуцију са мотивацијом у целости донесу, на чему им се изриче у напред захвалност.

Закључено на народном збору.

У Вршцу, 26 јануара 1897.

Председници:
Ђура Цвејић, адвокат
Ђока Андрејевић, трговац
Потпредседници:
Јоца Недељковић, трговац
Жива Поповић, занатлија
Милан Стојићев, ратар.

Перовође:
Др. **Бранко Илијћ**, адвокат,
Влада Костић, трговац.

французским и енглеским научним часописима, јер Ди Боа добро је знао те модерне језике.

Његови разни јавни говори, које је држао било у академији наука у Берлину, чији је дугогодишњи секретар био, или ти на каквом научном збору, или ти пак у разним друштвима — јер је Ди Боа с особитим заузимањем ширио природне науке у најшире друштвене слојеве — сви ти говори имају научну основу и вредност, и човек се мора дивити знању Ди Боа-Рајмонд-овом, када исте чита. Осим тога, из њих се види, да је он знао и најтежа научна питања сваком разјаснити лепим и лаким штилом, шта више, ненадмашном вештином.

Још више хвале заслужују Ди Боа-Рајмонд-ови следећи радови, јер на њих се може применити: „Le style c' est homme".

„Културна историја и природне науке", која је расправа у своје време изазвала велику сензацију а осим тога написана је тако дивно и елегантно, да се је сваки изненадио Ди Боа-Рајмонд овом песничком дару!

„Гете и никад краја", то је један говор Ди Боа-Рајмонд-ов као ректора берлинског универзитета; тај се говор — не додирујући његову садржину, јер је многи не одобравају — сматра као најсавршенији производ немачког пера!

„О познавању природних граница" као и „Седам светских загонетака". Ти чувени говори Ди Боа Рајмонд-ови познати су и нашем читалачком свету, те их овде само спомињем да би ова скица потпуна била; јер садржину тих говора износити још и овде значило би, вређати пијетет тога великана!

* * *

Ди Боа Рајмонд, основалац новог берлинског физиолошког завода, родио се је 7. новембра 1818 у Берлину и то као син једног сајџије из Невшател а у Швајцарској. Његов родитељ умро је у Берлину као дворски саветник.

Ди Боа је похађао најпре у Берлину француску гимназију, који завод и дан данас заузима прво место међу немачким средњим школама, затим, као што нам је већ познато, слушао је теологију, природне науке и медицину. Год. 1846. постао је он приватни доцент берлинског универзитета, 1851. г. буде изабран за члана берлинске академије наука, 1855. г. буде потврђен за изванредногa 1858. г. за јавног професора физиологије, које је место заузимао ди Боа све до своје смрти.

Осим тога био је Ди Боа скоро од свију страних академија и научних завода одликован највећим почастима.

* * *

У приватном животу, као и наспрам својих слушалаца био је Ди Боа одвећ предусретљив, благ и готов свакоме помоћи, не имајући при томе никаквих предрасуда.

Тај научењак није могао својим финим понашањем никога увредити; ако је од кога у лабораторијуму тражио ма и најмању ситницу или ти научно изјашњење, то је увек почињао: „Молим Вас, имајте доброту. . ." Својом научном спремом није никада реномирао ни код самих почетника у практичним часовима физиологије, него им је увек давао најбоље савете.

Многи данашњи научењаци (проф. Безолд, Розентал, Мунк и други) дугују много Ди Боа-Рајмонд-у, јер они без његове препоруке не би добили така места, која заузимају данас.

Па с тога није ни чудо, да је Ди Боа уживао тако велике симпатије код свију својих слушалаца и потчињених.

И писац ових редака слушао је дуже време ди Боа-Рајмонд-ова предавања, и увек је у друштву са осталим слушаоцима — којих је сваког предавања било скоро до хиљаду — пре и после предавања тога професора лупао с ногама одавајући му тиме — по правилима немачких ђака — изразе свога штовања и благодарности на тако лепом и поучном предавању.

Осим тога, познавајући се с једним од његових синова, имао сам више пута част упознати се из ближе с Ди Боа-Рајманд-ом и увек ћу се сећати с особитим задовољством његовог својског предусретања, с којим је одликовао странце.

Данас где Ди Боа-Рајмонд-а нема више међу живима, и где тело тога научењака почива на гробљу овдашње француске колоније, чији је веран члан увек био Ди Боа, остаје нам само спомен на тога великана, који је био и дика и понос берлинског свеучилишта.

Али тај спомен, сећање на Ди Боа преживиће многа поколења, јер тај генијалан човек био је луч немачког знања и вредноће.

Слава му!

Берлин. Др. П.

СРБОБРАНОВОМ ТРОУГЛУ.

(Свршетак)

Дакле када сам напоменуо о књижевности без политике, ја сам имао на уму политику којој је интерес да фалзификује Историју, традицију и националне основе између ова два Племена. Зато сам ја и навео Гајеву литературу. Да није Загребачку књижевност руководила политика, она би данас стајала са свим друкчије, а све то што би из ње потицало показало би са свим објективне резултате, основане не на политичким потребама него на правим литерарно научним истинама. Г. Троугао одбацује јетко овај предлог а и не помишља да би католички Срби у великој већини врло радо прихватили сваки овакав споразум, јер би у њему видили тежњу за објективном истином, а она је данас свима нама тако потребна.

Није дакле ни мало било потребно да ме Троугао учи „леденој политици" и о томе, можели бити јединства између Срба и Хрвата. Мени је доста добро позната политичка Историја Срба и Хрвата. Знам толико, да се између ова два племена није опажала никаква разлика у заједничком политичкоме животу до *Сиљешкога Сабора*, па ми је онда познато, и то, да од тога доба започиње *западна* култура одређавати једно племе од другога, које остаде верно Источној култури, па онда знам и то, да је литература са политичким смицалицама ударила клин између ова два братска племена и да се од тада Срби католичкога закона цепају у Србе, Хрвате и посматраче, који се још гибају тамо и амо. Али ми је и то познато, да наше питање неће бити решено, докле год у тежњи за *истином* не прекорачимо и ми и Хрвати Рубикон књижевнога одређавања и не приступимо озбиљном, објективном проучавању заједничке наше Књижевности.

Да ли је г. Троуглу тако исто непријатно и оно братимство српско-хрватске Омладине у Загребу и она Славенска свест што се буди у „Hrvatskoj Misli" у Прагу? — Можда ће г. Троугао и ту рећи, то су само покушаји ефемернога живота. Лепо, лепо, макар и ефемернога живота, али тек појаве које наглашавају да Омладина осећа где је узрок целој недаћи Српско-Хрватскоме расулу.

Завршујући с овим одговором хоћу да напоменем још нешто. Г. Троугао, као што се види не признаје у овој племенској међусобици никоје оружје осим онога *политичког* трвења. У томе трвењу где се немилосрдно сатиру Племена за рачун трећега, он књижевност сматра као потчињену, овој политичкој борби и као немоћну да ма шта *самостално* у томе питању предузме. Овде бих могао запитати г. Троугла само ово: Мисли ли он да је јединство Германских племена потекло из оних, међусобних прљавих политичких борби? Шта је њих освестило да су један Народ? Зацело не *политичка* ни *она* Књижевност, из које извириваху политички рошчићи него *објективна*, која је на једноме језику писана успела најзад, да политиком и Историјом растројена племена привуче у *један* Народ. Или Италија, која је кроз цео Средњи и Нови Век била у крвавој међусобици око првенства ове или оне државице. Зар те растројене државице не имађаху баш као и Срби и Хрвати у почетку Заједничку Историју, зар те државице не ступише у политичке међусобице као Срби и Хрвати? Па ко их уједини, за цело не ти политичари него прво духом *заједничке* књижевности књижевници и песници па тек пошто се освештало и утврдило ово књижевно јединство дошли су борци и политичари да дело доврше. Распарчану Арабију на седам дијалекта и стотине племена није могао ујединити ни који пре докле је духом своје песничке књижевности не уједиише Арављански песници, па тек онда дала се могућност једноме Мухамеду да од немоћних племена створи огроман Народ, који ће у будућности светске културе заузети најсјајније листове

Тако је г. Троугле, ја ипак тврдим, књижевници а не политичари позвати су да поведу коло зближења. Животна потреба неславенске политике још ће дуго заплетати крвну заваду међу славенским племенима али најзад ће ипак само ова маслинова гранчица, заједничка Књижевност на једноме језику, бити једина у стању да уједини оно што је кроз векове туђински интерес расипао.

Цензор.

Политичке новости.

Угарска. У седници угарског земаљског сабора од прошлог понедељника приказао је председник сабору молбеницу жупаније шомођске у којој ова моли, да се квота не повиси, за тим је Људевит *Тереји* говорио о прорачуну министра привреде, узносећи родољубље и мудрост министрову и препоручујући прорачун на усвојење. После њега је говорио кошутовац Петар *Марјан*, који је читава два сахата расправљао о јадима и невољама земљоделства. Од владиноваца је први говорио Л. *Шемшеји*, који пориче, да у Угарској има аграрног социјализма. Има, вели, и међу угарским радницима, који од остварења социјалистичких начела очекују живовање без рада, али је свет, који жели од трудова својих руку да живи, само из једног узрока незадовољан, а то је, што је мало земље. С тога би се требало старати. да се свету даде посла. Држава би оних својих 15.000 катастралних ланаца треба да издаје свету по парцелама, које би овај могао да наплати. Требало би основати новчане заводе и приморати мале газде, да им буду чланови. У том смислу је говорио после тога и Ђула Розенберг, особито у погледу падања цене храни. Најзад је устао Бела Талијан, који је изјавио, да су му пређашњи његов говор о аграрном социјализму рђаво разумели, кад су тврдили, да он бајонетом мисли, да реши то питање. Зло лежи, вели, у томе, што се међу радницима угнездио неред, трошење и тежња за раскошем, и што неродољубива социјалистичка штампа дражи и брани народ, те би ју требало примерно казнити, донашањем згодног закона. На овај говор Талијанов, могло би се рећи: није шија него врат. — Данас у уторак у 10 сах. продужена је дебата о прорачуну министра привреде. За говор су се пријавили: *Хеншај*, *Сиљ*, *Пољски* и др. др.

*

Србија. Јуче, у понедељак, био је под председништвом *краљевим министарски савет*, који се саветовао у ствари *критског питања*.

— „Дневни Лист" од 2. ов мес. јавља да је у тој седници решено; да ће *Србија ступити у акцију, ако је на то приморају прилике на Истоку* и да влада за ту циљ већ *располаже са сумом од 40 милијуна динара*.

АВТОНОМНЕ ВЕСТИ.

Радња епархијских власти у Темишвару. Епархијски административни одбор решио је осим оних предмета које смо у прошлом броју донели, још и ове: Упућена је српска православна црквена општина у Тиса Хиђошу, да поднесе извештај у погледу школског прореза одмереног барону Бајићу. — Доставиће се на изјашнење српској православној црквеној општини у Арадгају односна тужба јеромонаха Митрофана Шољмошанова ради платежа дужног му парохијала. — Одобрен је, према односном мнењу и предлогу епархијског фискала, нацрт уговора, што га је одлучила склопити управа манастира св. Ђурђа с. кр. државном шумаријом у предмету стручног руковања и надзора истом манастиру припадајућег шумског поседа кроз државни стручно шумарски орган, и позвана је уједно управа манастира Бездина, да у интересу ваљаног стручног руковања и она у преговоре с надлежним државним шумарским звањем ради склопљења

сличног уговора ступи. — Узета је с одобрењем на знање, на темељу односног извештаја протопрезвитера Кузмана Станића, њиме обављена организација црквене општине у Иванди. — Известиће се услед односних молбеница црквене општине у Батањи и Срп. Пардању, да епархијске власти нису надлежне обустављати поведене оврхе ради инкасовања дужног верозаконског приноса и саборских трошкова, већ да се у овој ствари ваља обраћати на високославни Саборски Одбор у Карловцима. — Саопштиће се поджупанијском звању т ронталске вармеђе, да су дужни платити и сидоксију и конвенцију у благајницу српских народно-црквених фондова у Карловцима и Романи сараволски, који су до почетка 1896. године били у јерархијској заједници с тамошњим Србима, па ће се умолити исто звање за проведење оврхе и против Романа у Сараволи. — Узет је с одобрењем на знање избор Аркадија Бугарског за председника српске православне црк. општине у Срп. Мартону. — Издаће се односно снабдеће се нужном потврдном клаузулом овамо предложена сведоџба српске православне црквене општине у Срп. Кларији о томе, ко је прави власник оних покретнина, што их иста општина жели оптеретити правом залога за зајам, којега јој је подигнуће дозвољено у износу од 5000 фор. — Одобрен је и снабдеће се клаузулом одобрења уговор поднесен од стране српске православне црквене општине у Турској Кањижи о извлаштењу 505 $\frac{9}{\square}$ црквене земље. — Издаће се српској православној црквеној општини у Вел. Бечкереку затражени изворни отправци овдашњих двеју одлука у предмету станарине окружног протопрезвитера тамошњег Љубомира Панића. — Издаће се окружном протопрезвитеру велико-кикиндском Ђорђу Влаховићу на поднешење протуодговора одговор јереја Михаила Матејића, поднесен на тужбу споменутог протопрезвитера због исплате штоларних прихода. — Позваће се српска православна црквена општина у Беодри, да документира пријаву своју у предмету предложеног искључења из чланства тамошње црквене скупштине и тамошњег одбора: Проке Раушког, Милоша Фелиповог и Авакума Пушића. — Узет је с одобрењем на знање избор Шандора Тривуновог за црквењака у српској православној црквеној општини неметској. — Одобриће се и снабдети клаузулом одобрења деобни уговор, склопљен између српске и романске православне црквене општине у Нађлаку, на основу деобне нагодбе од године 1872. а у сврху грунтовног проведења исте деобе. — Упућен је на исплату из овоепархијског фонда односни рачун тврдке Кремер о лиферованим тисканицама евој епархијској власти. — Поднеће се високославном Саборском Одбору на надлежно решење молба српске православне црквене општине у Вел. Кикинди, да јој се дозволи дуговину у име верозаконског приноса исплатити у десет једнаких годишњих оброка без камате. — Учиниће се сходно расположење, да се разреже на српске православне верне у Пешки износ од 200 фор, што га они дугују јереју Димитрију Ђирићу, да би се иста свота овршним путем од њих наплатити могла. — Узет је на знање извештај епархијског фискала у предмету треће парохијске сесије у Парцу; па ће се о стању ствари поднети извештај високославном Саборском Одбору у Карловцима. — Издаће се на изјашњење јереју Димитрију Кујићу, пароху у Срп. Боки, тужба поднесена против њега због незаконитог побирања штоле и због неправедног наметања бира некима вернима тамошње општине. — Саопштиће се српској православној црквеној општини у Карлову мнење епархијског фискала у предмету парнице коју мисли подићи иста општина због признања права власности на неким некретнинама. — Саопштиће се српској православној општини у Петровом Селу мњење епархијског фискала у предмету плаћања опћинског намета од црквене земље, за тим од земље, што ју уживају вероисповедни учитељи и свештеници, као део своје дотације. — Саопштиће се у своје време руководатељу овоепархијског фонда број српско-православних душа у црквеној општини моношторској ради прописа дужности исте општине у епархијски фонд. — Известиће се јереј Глигорије Стајић и ђакон Милош Челекетић, оба у Мокрину, о томе, колико имају примити у име камата од своте, која се код епархијске управе рукују као еквиваленат за њима припадајући односних парохијских сесија. — Узета су с одобрењем на знање, због журности ствари президијалним путем учињена, расположења у предмету молбе српске православне цркене општине батањске, ради обуставе оврхе због дужног верозаконског приноса; у предмету позива јереја и протонамесника Драгољуба Живковића пароха модошког, да пошаље доставницу о примитку једне одлуке епархиског административног одбора вршачког, у предмету списа једног српске православне црквене општине у Новом Св. Ивану, што га надлежна политична власт овде потражује; у предмету инкасовања овршним путем дуговине у име верозаконског приноса и саборских трошкова у српским православним црквеним општинама: Араду, Арадгају и Рудни; у предмету доставе високославном Саборском Одбору у Карловцима прорачуна за годину 1897. манастира Св Ђурђа; у предмету обавештаја крал. котарског суда у Араду, које овлаштен по закону постављати заступника за вођење парница пред судом у име црквених општина даног српској праваславној црквеној општини у Тарашу због набавке обрасца потребног за издање обвезнице врху дужних саборских трошкова и верозаконског приноса. — Узет је на знање унос у епархиски фонд односних приноса од стране српских православних црквени општина: у Карлову, Великој Кикинди и Петровом Селу, као и од стране управе манастира св. Ђурђа. — Издаће се роковатељу епархијског фонда признаница издана надлежном порезном влашћу о уплати пристојбеног еквивалента за залишну парохијску сесију у Кетфељу. — Издаће се истоме руководатељу сходно упутство ради платежа пристојбеног еквивалента од парохијске сесије у Фенлаку, која је прешла у заједничко власништво српске и романске црквене општине у Фенлаку. — Известиће се српска православна црквена општина у Турском Бечеју о пропису дужности њезине за епархиски фонд. — Узети су с одобрењем на знање закључци што их је донела српска православна црквена општина у Мехали у седници тамошњег управног одбора, држаној дана 7. (19.) јануара 1897. — Узете су на знање односне одлуке крал. котарских судова у Батањи, Великом Св. Миклошу, Болману и Турском Бечеју, којима је одређена на основу односних својевремених овдашњих одлука укњижба права власности на неким некретнинама у корист односних купаца истих некретнина, односно одређено рочиште на једну тужбу против црквене општине меленачке. — Узета је на знање пријава српских православних црквених општина у Великој Кикинди и Српском Итебеју о заказаним скупштинским седницама истих општина. — Саопштиће се учитељу Милошу Ковинчићу изјашњење српске православне црквене општине арадске на његову тужбу због исплате дужне му појачке плате. — Узети су с одобрењем на знање закључци црквене општине арадске о поведењу односних парница против насљедника Саве Поповића и против Димитрија пл. Продановића. — Позваће се српска православна црквена општина арадска, да достави овамо извод из записника тамошње скупштинске седнице од 14. (26.) септембра 1894. о закључку бр. 90. — Расправљено је и одобрено више рачуна подручних црквених општина за годину 1895.

За пароха у Сомбору именовала је епархијска конзисторија бачка јереја Жарка Ј. Поповића.

ДОПИСИ.

Панчево, 1. фелруара. *(Нов намеш на вилајеш. Сриско певачко друшшво „Венац“. Разно.)* Поодавно већ не добисте никакво извешће из српске „Шпарте“. То није с тога што се одавде не би имало о чему писати, боже сачувај! Разлог том подужем ћутању је тај, што се није хтело забадати трн у „здраву“ ногу, или боље и разговетније речено: Хтео сам да сачекам, како ће се даљи преговори о народној слози развити. То ћутање је добро дошло некима и некима, који данас на жалост ведре и облаче по нашој црквеној општини, те се силно осилише, раде просто по свом ћефу и како су расположени. Ту разлог не помаже; немају они срца за народне јаде и невоље, а још мање имају додира и везе са народом, а све раде у име овдашњег српства. Сад су изнашли нов кључ за разрез парохијала и у својој аминашкој скупштини протурише кобни свој предлог који се с правом може јединственим назвати. Сад, што ће инкасирањем тог неправедно разрезаног парохијала наступити у нашој општини, особито код наших свеснијих ратара, велико огорчење и незадовољство, то је друга ствар. Шта маре најпосле они, ако и цело Панчево оде у Назарене, само кад могу они и њихова најближа клика данути душом и рећи: Сад смо и опет нешто „привредили“ општини, а што је најглавније, себи мало терета скинули с леђа. Јел тако господо нотабилитетска? За сад прикупљам податке о овом новом разрезу, односно намету, и кад будем готов, проговорићу о тој ствари мало опширније.

Наше певачко друштво „Венац“ под новим ликовођем г. Милошем Дозелом врло лепо напредује. Под његовом управом приређене су до сад две забаве, и морам рећи, да ме је друштво извађањем програма пријатно изненадило. Може се слободно рећи, да је друштво препорођено. Оваком лепом успеху за кратко време, нико се није надао. Друштву служи и то на част, што је научило нову литурђију, коју је приликом већих празника у цркви певало. Литурђија је та Ранд-Хартингерова за мешовити лик. — Народно позориште је досад давало 30. представа, и скоро ће завршити. Репертоар је у целини прилично задовољио публику, а тако исто и приказ глумаца и глумица. Има изгледа да ће овде добро проћи са материјалне стране. — Забава наше „Женске добротворне задруге“ испала је у сваком погледу добро, а нарочито је благајна добро прошла. У српској читаоници држе често јавна предавања чланови читаонички која су добро дошла многима и многима. Предавања су научна и забавна. Предавања су досад држали: проф. Милан Мандровић, поп Лука Поповић, др. Ђорђе Лазаровић, др. Љубомир Ненадовић и Владимир Каракашевић.

Ђ. С—ћ.

Вести из места и са стране.

За кураторе карловачке гимназије изабрани су г. Јован Станковић и г. Марко Поповић.

Димитрије Славјански Агрењев са својих 40 певача налази се у Цариграду и приредио је већ више концерата.

Грчка и турска војена сила. Како је сад на дневном реду спор између Грчке и Турске, који лако може довести до рата, занимаће наше читаоце, податци о војеној сили једне и друге стране. У Грчкој је сваки војник од 21 године. У сталном кадру служи две године, у резерви сталног кадра осам, у народној војсци осам, и у резерви народне војске десет година. У мирно време броји стални кадар 32,453 човека, а у рату може се мобилисати 82, 25 људи. Сувоземна војска је подељена на 55 баталиона пешадије по 1000 људи, 18 ескадрона коњице по 150 људи и 150 коња, 29 батерија са по 6 топова и 130 људи, и 16 чета техничких трупа, трена и жандармерије. Обука, опрема и дисциплина стоје врло траљаво. Поморска сила је сразмерно боља, по обуци и материјалу, у њој су 3 оклопнице са кулама („Хидра“, „Пеара“ и „Спеце“) са 90 топова, 2 мање оклопнице („Василиска Олга“ и „Василеос Георгиос“) са 28 топова; 1 крстарица са 12 топова, 3 корвете са 37 топова, 9 канонирака са 27 топова и 51 торпедница; свега 69 бродова са 194 топова. Морнара и официра има до 4000 људи. — Према томе стоји турска сила много боље. Већ у редовним приликама има у три кора близу грчке границе до 120,000 људи, којима би се придружило 30—40,000 башибозука Арнаута. По списку Турска може мобилисати 800,000 људи, кад би јој дозвољавале — финанције. И флота је јача у Турака. Броји 66 бродова са 253 топа. Материјал је новији и бољи него у Грка, само је мучно наћи у Турској за мобилизацију довољан број способних официра, и довољно новаца. Али новца нема ни банкротска Грчка У свему, кад се процене силе, једне и друге стране, може се рећи, да у двобоју са Турском, Грчка сама, без туђе помоћи, нема никаква изгледа.

Лов на вукове. Котарска власт у Земуну одредила је за идућу среду и четвртак у околини Купинова, лов на вукове и другу грабљиву дивљач. У лову може учествовати сваки ловац.

Престао лист. „Мали свет“ лист за децу, који је од нове године почео излазити у Земуну престао је излазити због слабог одзива претплатника. Досадањим претплатницима вратиће издавач претплату.

Даровита Циганка. Живка *Стојановић* Циганчица од 15 година из Крагујевца послата је у Бремен да се у тамошњем конзерваторијуму музички изобрази.

Колико се попушило прошле године. У току год. 1896. попушило се у Угарској: 5,892.000 регалитас, 15,305.000 трабуко, 27,974.000 британика, 93,270.000 куба-порторико, 69,120.000 порторико. Цигарета: 7,018.000 султан, 174,908,000 хелђ, 32,044.000 шпорт. Како би се корисно могао употребити овај силан новац на друге прече потребе.

Најстарији ђак. Р. Борисик родио се 1822. гимназију је свршио 1847. На варшавски универзитет ступио је 1857. и почео студирати медицинске науке. Год 1862. положио је теоретски испит, но год. 1873. био је умешан у пољски устанак и с тога буде прогнан у Сибир. 1895. врати се у Варшаву и тражио је да може довршити своје студије, но то му није било допуштено. Оде у Петроград министру просвете и овај му је то допустио, те се спрема за практичан испит.

Завод за глуво-неме. На три Јерарха свечано је отворен у Београду завод за образовање глуво-неме деце.

За изасланика на санитет. конференцији у Млетцима, одредила је српска влада др Милана *Јовановића*-Батута професора Велике Школе.

Родољубима и пријатељима стародревних светиња, под тим именом издао је одбор пећских грађана позив у ком моли да им се притече у помоћ са прилозима, како би могли оправити тамошњу стару манастирску цркву. Црква је јако пострадала због последње поплаве. Река Бистрица је тако била набујала, те не само да је начинила цркви велике штете, него се чак и својим током примакла ближе цркви. Право би било да се овој тужној браћи помогне.

Добротворна Задруга Српкиња у Задру, приредила је на Сретење беседу са овим програмом: 1. „Поздрав“ говори гђица М. Бањак. 2. „Тебе Бога хвалим“ од В. Н. Штирског, пјева мјеш. збор 3. „Fantaisie de concert sur les motifs serben“ par Fr. Gaal свирају на гласовиру гђице: Д и М. Симић. 4. „Завјет“ од Це а, пјева мјеш. збор. 5. „Далматински шајкаш“, двопјев од Валингера, пјевају гђица М. Талпо и госп. Ј. Кнежевић уз пратњу на гласовиру гђце В. Летић. 6. „Пјесник и Вила“, са живом сликом, декламује гђца Д. Јакша и госп. Д. Калинић. 7. „На те мислим....“, фантазија за концерат од Славке Атанасијевићеве свира на гласовиру гђца В Летић учитељица. 8. „Ори ми се.....“ од *** пјева мјеш. збор. 9. „Фантазија из опере: I Puritani“, свира на виолини гђица Д. Јакша, а прати је на гласовиру гђца З. Јакша. 10. „Жива слика“: Срби око гуслара. 11. „Школски надзорник“, шаљива игра у једном чину од К. Трифковића, приказују госп. Ј. Бан, г. П. Бронзић, гђица ***, г. П. Катурић, г. П. Томић, г. Д. Букоровић. 12. „Бранково коло“, пјева мјеш. збор. 13. Извлачење са срећкама разних укусних предмета приложених од задругарица у корист задружног фонда.

Кратке вести. Секретар у француском посланству у Београду *Салињи*, ненадно је преминуо код Некљудова секретара руског посланства, код којег је сврнуо са шетње. — Српски песник *Влада Јовановић* већ од дуже времена је оболео. Ових дана је одведен у болницу за душевне болести. — У Никшићу у Црној Гори саградиће се читаонички дом у ком ће бити и позориште. — Новинар *Клер* сарадник „Тајмса“ који излази у Филаделфији прославио је 50 годишњицу свог новинарског рада. — У Призрену је умро тамошњи становник Арса Ђ. *Аљуш* који је оставио своје имање за испомагање сиромашних ученика тамошњих српских основних школа. — За пострадале од поплаве у Црној Гори стигло је до половине јануара 22.500 фор.

Трговина.

Нови Сад, 4. фебр. Пшеница прве каквоће 7 ф. 60—70 н. Пшеница средња 7 фор. 30—40 нов. Пшеница лакша роба 7 фор. ——20 новч. Наполица 6 ф. 50 нов. Јечам 3 ф. 60—80 до ф. — н. Зоб 5 ф. 40—50 н. Кукуруз у зрну 3 ф. ——10 н. Маст 56 фор. Сланина сува 50 ф., дебела паљена 56 фор. Све од 100 килограма.

Свињи угојени тешки . 45—46 н.
„ средњи . . . 42—44 н.
„ лаки . . . . 40—— н.

Све од 1 килограма.

Теоци . 30—32 н. по клгр
Јагањци ——— ф. по пару.
Овци . . 8—12 ф. по пару.

*

Стање воде под Новим Садом

3. јануара било је . . . . 2·99 мет.
4. фебруара било је . . . . 3·05 мет.

Најновије вести.

Догађаји на истоку. У околини *Канеје* трају чаркања непрестано. Сваког дана стижу нови ратни бродови.

Гувернер Крита *Беровић*-паша оставио је острво и пре но што се укрцао у лађу изјавио је конзулима да је дао оставку на гувернерству.

У грчкој комори изјавио је *Делијанис* да је Грчка послала на Крит једно одељење своје војске.

Из Атине стиже вест, да су још пре искрцавања грчких чета, бродови страних сила у Канеју, Ретимну и Хераклејону искрцали чете.

У разним варошима *Италије* биле су велике демонстрације у корист Грчке.

Из *Загреба* јављају да је загребачка жељезничка управа добила заповест од заједничког ратног министарства, да у оним варошима, где има војске, с погледом на могућу **мобилизацију**, држи спремне војничке влакове.

У *Београду* сазвани су сви резервни официри и војни лекари на једномесечну вежбу. Штабни официри из целе Србије сазвани су краљу на обед за данас уторак.

О нашем народном црквеном сабору пише „*П. Лојд*“, да су прерано вести, које јављају, да ће избори у *мају* бити; о тим изборима на мероравном месту није још ништа коначно решено; шта више врло је могуће, да ће се сабор тек на јесен састати и да ће се избори најраније у току лета одржати.

Огласи.

Foulard-Seide 60 Kr.

bis fl 3.35 per Meter — japane sche, chinesische etc, in den neuesten Dessins und Farben, sowie schwarze, weiße und farbige **Henneberg-Seide** von 35 kr. bis fl 14.65 p Met — glatt, gestreift, karriert, gemustert, Damaste etc. (ca. 240 versch. Qual. und 2000 versch. Farben, Dessins etc.) **Porto und steuerfrei ins Haus.** — Muster umgehend. Doppeltes Briefporto nach der Schweiz.

Seidenstoff-Fabriken G. Henneberg (k. u. k. Hofl.), **Zürich.** 35 3—

СТЕЧАЈ.

У смислу решења ово местне црквн. школ. скупштине од 14/26 априла 1896. и на основу одобрења ЕАОдбора. Темишварског од 17/26 априла 896. бр. 543/468 ex 1896. овим се расписује стечај за књиговођу-деловођу, код црквн. шкл. општине ове, са годишњом платом од 1000 фор. а вр.

Дужности књиговође-деловође биће: све у рачунску струку спадајуће послове ове општине обављати, исто тако дужан је и переводске дужности вршити. Исти ће деловођа-књиговођа, дужан бити од 1880 год све рачун. књиге ове црквн. школ. општине ликвидирати, а осим овог су дужности књиговође поближе још означене у ово општинском штатуту. Књиговођа се по реченом штатуту бира на 6 год., а компетовати могу само практичне дипломиране књиговође.

Рок стечају је две недеље од дана првог уврштења.

Из седнице црквеног одбора српске православне општине меленачке, држане 13. (25.) јануара 1897.

Стеван Жупански, привремени деловођа. **Симеон Мишковић**, председник црквн. школ. општине.

55 2-3

1895 године на здравственој **изложби** у Кајиру и 1896. године у Лондону **почасном диплом и златним одличјем одликован;** од лечничких капацитета опробан и у већим болницама врло успешно употребљен:

РЕОМА-СПИРИТ

сигурно је спољашње средство и врло брзо дела против сваковрсног телесног ревматичног бола, као *укочености, утрновости, ревме, ишијаса, астме* и т. д.

Дејство му у по неком случају задивљује, у колико у чистим хроничким случајевима престају болови једног јединог трвења.

Зубобољу и главобољу лечи за 5 минута.

Цена једне боце заједно с упутством *1 круна*, веће *боце 2 круна 40 филера.*

Главно стовариште је у Будимпешти у лекарници *Јосифа Терека*, краљева улица бр. 12. и др. А. А. Egger-а лекарница, на вацком венцу бр. 17. — Тако исто у свима престоничким као скоро у свима покрајинским лекарницама, као год и код зготовљача:

Widder Gyula, *лекар* **S. A. Ujhely.**

Наручбине са стране обављају се тачно.

Може се добити и у *Новом Саду*, у лекарници г. *Стевана Херцога.* 604 1—10

Помодно-мануфактурна трговина

БРАЋЕ НИКОЛОВИЋА

У ОРШОВИ

потребује једног доброг помоћника 24 до 28 година старог. Добар продавац који немачки, мађарски и романски говори, има првенство. 65 1—3

Рихтеров Анкер-Паин-Експелер

Liniment. Capsici compos.

Овај чувени кућевни лек одржао је пробу и критику садашњег времена, јер се не мање већ од 27 година као поуздан лек употребљује, **и то ублажава болове од реуме, костобоље, разхлађења** и томе сличних патња и болести, да га и сами лекари врло често болесницима прописују. Овај прави Анкер-Паин-Експелер, није никакво тајно средство за употребљавање, но прави народни кућевни лек, који због тога не би требао ни из једне куће да фали. За цену од 50 нов., 70 нов. и 1 фор. може се у свима лекарницама добити. Главно стовариште код **Josef v. Török Apotheker in Budapest**

Код куповања треба пазити, те да се од преваре и штете сачува, треба сваку флашицу која нема на себи ове ознаке (ленгера) и име **Рихтер** да ју врати натраг.

F. Ad. Richter & Cie k. u. k. Hoflieferant, Budapest.

597 23—56

BERLETI HIRDETÉS.

Bács Bodrogh megyei Csurog község határában fekvő $275^{1200}/_{1600}$ holdas m. kir. közalap. földbirtok 1897. évi Martus hó 1-től kezdve 1899 évi szept. hó 30 ig terjedő időre írásbeli zárt ajánlatokkal összekötött nyilvános szóbeli árverésen bérbe fog adatni.

A bérleti árverés folyó évi február hó 28 én délelőtt 11 órakor fog megtartani Csurog község. házánál.

Az árverés megkezdéséig benyujtható s 50 kros bélyeggel ellátandó zárt ajánlatokhoz, melyekben a beigért haszonbér számokkal és betükkel is kiirandó s a feltételek ismerése és elfogadása is jelzendő, ugy a szóbeli árveréshez is 276 frt bánatpénz teendő le.

Feltételek az alólirt hivatalnál megtekinthetők.

Elkésve vagy utólag beérkezett, ugy a feltételekkel ellenkező ajánlatok el nem fogadtatnak.

Hátralékos bérlők vagy az uradalommal perben álló egyének árveréshez nem bocsájtatnak. Az uradalom előtt ismeretlenek vagyoni és személyi megbizhatóságukat hiteles okmányokkal igazolni tartoznak.

A versenyzők közti szabad választás joga a bérbeadó uradalom részére fentartatik.

Ujvidék, 1897. február hó 1-án.

M. K. közalapitványi Ispanság
Ujvidéken, vármegye utca 26 sz.

60 3—3

Само добра и солидна роба.

За добру каквоћу платна и рубља јамчи фирма.

ПАНТА ЈОВАНОВИЋ

у Новом Саду „код црвене руже“

ГЛАВНА ПИЈАЦА БРОЈ 27.

у кући г. Љубе Стефановића

ПРЕПОРУЧУЈЕ СВОЈЕ

НОВО БОГАТО СТОВАРИШТЕ

ПЛАТНА

1 комад дебелог памучног платна — — — — 5 ф. — н,
1 комад дебелог памучног платна — — — — 5 ф. 50 н.
1 комад дебелог памучног платна — — — — 6 ф. — н.
1 комад тањег памучног платна — — — — 6 ф. 50 н.
1 комад тањег памучног платна — — — — 7 ф. — н.
1 комад танког памучног платна — — — од 7 до 9 фор.
комаде под гаранцијом 23 метера.

Шифона по метеру од 18 нов. до 60 нов., на комад знатно јефтиније. — Памучног дамаст и кепер градла од 28 нов. до 60 н. — Правог кончаног платна од 10 до 80 фор. комад. — Платна за креветске чаршаве од 80 нов. до 2 фор. 50 нов. метер

рубља и плетене робе за господу и госпође, столног рубља, пешкира, цепних марама, завеса вунених и чипканих и т. д.

За сезону месојеђа:

Велики избор свиле вуненог штофа, глат и ажур батиста украса за хаљине жета и чипке, газира, крепдешина

СВЕ ПО НАЈМОДЕРНИЈЕМ УКУСУ

а по ванредно умереној јефтиној цени.

С поштовањем

Панта Јовановић.

631 10—10

За добру каквоћу платна и рубља јамчи фирма.

Ванредно јефтине, солидне цене.

ПОЗИВ.

Г. г. чланови „Прве тителске штедионице деоничарског друштва“ овим се учтиво позивају, да изволе доћи у

III. РЕДОВНУ ГЛАВНУ СКУПШТИНУ,

која ће се одржати

12. (24) фебруара о. г. у 9 сати пре подне у заводским просторијама.

Дневни ред:

1. Оверовљење чланова.
2. Извештај управе о друштвеном раду 1896. год.
3. Извештај надзорног одбора.
4. Давање опроснице управи и надзорном одбору.
5. Предлог за одлуку о подели чистог добитка.
6. Избор 9 чланова у управу.
7. Избор 3 члана у надзорни одбор и 2 заменика.
8. Избор 2 члана за оверовљење скупштинског записника.

У *Тителу*, 31. јануара 1897. **Управа.**

У главној скупштини имају право гласа лично или по опуномоћницима они деоничари, који своје деонице 8 дана пред главну скупштину код управе депонирају. И женскиње могу давати пуномоћи као год и малолетни, што могу преко својих тутора опуномоћити деоничаре, да их заступе. Пуномоћи имају се са деоницама заједно депонирати код управе. (27. §.)

ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ „ПРВЕ ТИТЕЛСКЕ ШТЕДИОНИЦЕ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА“ за годину 1896.

ЗАКЉУЧНИ БИЛАНС.

АКТИВА.	фор.	нов.	ПАСИВА.	фор.	нов.
Благајна — — — — — — —	3867	01	Деоничка главница — — —	30000	—
Менице — — — — — — —	92765	—	Причувни (резервни) фонд — —	991	84
Централни кредатни завод — —	120	—	Улови са капитал. каматом — —	11093	14
Намештај по одбитку 30% отписа —	73	86	Преносна камата 1897. — —	523	28
			Поверитељ — — — — —	12	90
			Реесконтоване менице — — —	50570	—
			Неподигнут делимак — — —	20	—
			Чист добитак — — — — —	3614	71
	96825	87		96825	87

РАЧУН ГУБИТКА И ДОБИТКА.

ДУГУЈЕ.	фор.	нов	ПОТРАЖУЈЕ.	фор.	нов.
Камата на реескон. менице — —	3688	41	Камата од есконт. меница — —	11055	80
30% отпис намештаја — — —	31	66	Преписнина — — — — — —	39	—
Трошкови — — — — — —	378	93			
Камата на улоге — — — —	485	93			
Плата званичника — — — —	2076	65	Подела чистог добитка по смислу друштв. правила:		
Порез — — — — — — —	568	46			
Станарина — — — — — —	200	—	1. У резервни фонд фор. 614 71		
Порез на уложну камату — — —	50	05	2. Управи — — „ 600—		
Чист добитак — — — — —	3614	71	3. Добит за поделу „ 2400 —		
	11094	80		11094	80

У Тителу, 31. децембра 1896

ВАСА АРСЕНИЈЕВИЋ, књиговођа. **Др ЂОРЂЕ КРЕСТИЋ**, управитељ. **МИЛОРАД СТЕПАНОВ**, благајник.

Предложену биланцију, као рачун губитка и добитка, с главним и споредним књигама сравнили смо и у свима деловима за правоваљану нашли.

Надзорни одбор:

МЛАДЕН СТЕФАНОВИЋ, члан надзорног одбора. **МАТИЈА ЖУЉЕВИЋ**, председник надзорног одбора. **ЈОВАН ЈАНИЋ**, члан надзорног одбора.

54 3—3

Једини пехар енглеске

ЧУДОТВОРНИ БАЛЗАМ

(Tinctura balsamica)

у апотеци и фабрици фармацеутских препарата „код анђела хранитеља“

А. Тијерија у Прегради

код *Rohitsch-Sauerbrunn.*

Прегледала санитетска власт и признала за добро.

Најстарији, најбољи, најпоузданији и најефетнији народни домаћи лек, који стишава болове у прсима и у плућима итд. Може се употребити и с пола и изнутра.

За знак, да је прави, свака је бочица затворена сребрном капслом, на којој је урезана моја фирма; „**Адолф Тијери апотекар код анђела хранитеља**“. Сваки балзам, на коме нема горњега жига, који је зелено отискан, не треба куповати то је само потворина, а што је јефтинији у томе је гори. **Треба увек пазити добро на зелени жиг** на горњој **горе!** Варалице и подражатеља мојег једног правог балзама, као и препродавце тих кодекавих потворина, што само обмањују публику другим жарками, ја вребам и на основу закона о жиговима судски ћу их прогонити. Где нема депова за мој балзам, неке се поручи непосредно на адресу: **Апотеци код анђела хранитеља А. Тијер** ја у **Прегради код Rohitsch-Sauerbrunn.** На сваку пошту поставено у Аустро-Угарској поставлено франко стају 12 мали или 6 великих боца 4 круне, за Босну и Херцеговину 4 круне и 60 потура. Мање од 12 малих или 6 великих боца не продајем. Више се само за готово или уз натоп.

Увек ваља добро пазити на горњи зелени жиг, којим мора бити обележена свака бочица у знак да је прави.

Schutzengel-Apotheke **СТАРИ МОТ**

праве енглеске

ЧУДОТВОРНЕ МАСТИ

Ова се **мастју** излечен је један болесник, у којега је 14 година већ била наједена кост, те се држало да је неизлечив, а у најновије доба и 22 годишња болест **нашли** на раки.

Енглеска чудотворна маст показала се да врло добро извлачи, и да је врло добро средство код застарелих болести, она је недостижима у лечењу рана и бласжењу болова а састављена је у главноме из концентрације чудотворне природне лековитости црвене „roza centifoliae“ и других састојака, који су признати са своје лековитости

Енглеска чудотворна маст употребљава се: код болених прсију у породиља, застоја млека, отврдлости прсију, против преног ветра, против свију застарелих огреда, отворених рана на ногама, славних гнојева, отечених ногу, па и против наједених костију, код свију рана било од убода, удара, засека, пушке, угљетених, она извлачи страна тела из ране, као: парчад од стакла, жвер, песак, сачму, трн и т. д., деци све отоке, лишајеве, чиреве, мртву кост па и самог рака, припт, рђав нокат мехуре, пораљене ноге, **отекотине** и **ваке руке**, промрзле удове, оједена места у тешких болесника, отоке на врату, кад подиђе крв, зује уши, деца се обеду и т. д.

Енглеска чудо ворна маст пити је стаија тим боље Дејствује.

Препоручује се, да свака кућа увек има залих **ог** једнствен **г презервативног средства**

Мање од две дозе не пије се, а разашиље се једино за готово или у наточ. С поштарином, паковањем итд. стају 2 тегле 3 круне 40 потура.

Силне севдуће на расположењу.

Напомињем да се чува од подражавања, која су без икаква средства, молим да се добро пази, да ли на свакој тегли стоји горњи жиг и наслов: „**Апотека код анђела Хранитеља А. Тијерија у Прегради**“ отиснут. Свака тегла мора бити отмотана упутством за употребу, на коме је исти тај жиг. — Варалице и подражатеље моје једне праве енглеске чудотворне масти ја ћу строго гонити на основу о заштитним жиговима; исто тако и препродавце такових потворина.

Једино се добија у: Апотеци код анђела хранитеља А. Тијерија у Прегради код Rohitsch-Sauerbrunn.

Налази се скоро у свима апотекама. Где нема депо, нека се поручи непосредно и нека се адресује: Апотеци код анђела хранитеља А. Тијерија у Прегради код Rohitsch-Sauerbrunn.

Број регистра за заштитне жигове у Аустро-Угарској: 4524. 635 6—20

Главни уредник: др. Емил Гаврила. Одговорни уредник: Ђока Ђорђевић. Штампарија Ђорђа Ивковића.